

Høgskolen i Hedmark
Campus Rena

FAGPLAN

Bachelor i revisjonsfag

180 studiepoeng

Studieplanen er godkjent/revidert: 04.11.08
Studiet er etablert: 25.05.92

A OVERORDNA OMTALE AV STUDIET

1. Innleiing

Bachelor i revisjonsfaget er eit treårig studium for personar som særleg ynskjer seg ein høg kompetanse innan faga regnskap, revisjon og rettslære, men som og ynskjer ein god kompetanse innan andre administrative områder. Studiet bestend av 180 studiepoeng, og tilfredstill det nasjonale rammekravet for økonomisk-/administrative fag, og dessutan dei utvalte emna som Kredittilsynet krev for autorisasjon som registrert revisor. Ein registrert revisor kan utføre oppdrag innan revisjon for alle typar bedrifter, unnatekje selskap noterte på børsen.

For emna *Rettslære til revisoreksamen*, *Skatterett* og *Årsoppgjer/god regnskapsskikk* må ein ha karakteren C eller betre for å tilfredstille krava frå Kredittilsynet til autorisasjon som registrert revisor. Eit samarbeid mellom høgskulane i landet har resultera i felles eksamensoppgåver i desse emna.

2. Læringsmål

Kandidatar som har fullført denne utdanninga skal ha tileigna seg eit solid grunnlag innan økonomisk/administrative basisfag og fag innan bedriftsøkonomi. Kandidatar som har fullført studiet kan reglar innan rekneskap, bokføring og dessutan innan skatt og avgift og har gode kunnskapar innan rettslære. Kandidatane har og vore gjennom eit fullstendig årsoppgjer, og har inngåande kjennskap til årsregnskap og god regnskapsskikk for privat sektor. Kandidatane kjenner til kommunal og statleg føring av rekneskap, økonomistyring og rapportering. Kandidatane har kunnskap om gjeldande rammevilkår for revisjon i privat sektor, og dessutan om revisjonsteori og metode generelt og etiske refleksjonar på innføringsnivå. Vidare har kandidatane ein oversikt over revisjon i privat og offentleg sektor og om revisjon generelt.

I løpet av studiet har kandidatane tilegna seg kunnskap som gjer dei eigna som samtalepartnarar eller konsulentar for eigarar av bedrifter.

3. Målgruppe

Målgruppa er personar som ynskjer ei grunnutdanning innan økonomiske og administrative fag, med ei fordjupning innan regnskaps-og revisjonsfag og dessutan innan rettslære.

4. Opptakskrav

Opptakskrava er generell studiekompetanse eller realkompetanse på tilsvarande nivå.

5. Studiets varigheit, omfang og nivå

Studiet bestend av 180 studiepoeng og er normera til tre år som grunnutdanning på heiltid. Fullført studium gjev rett til bachlorgrad med tittelen ”Bachelor i revisjonsfag”.

6. Kompetanse

Kandidatane får ei yrkesretta utdanning spesielt retta mot yrket som revisor, og vil vere kvalifiserte for å arbeide som revisor i både privat og offentleg verksamheit. Dei vil ha ein kompetanse for ledarstillingar innan økonomi og regnskapsavdelingar i både store og små bedrifter. Med den sterke basisen innan regnskapsfag, skatterett og rettslære, som dette studiet gjev, vil kandidatane og kunne verke som bedriftsrådgivarar i mange samanhengar. Uteksaminerte kanidatar vil og vere godt kvalifiserte for andre stillingar innan økonomi og revisjon.

Kandidatane vil i tillegg kunne vere kvalifiserte for vidare studier på masternivå. Her vil *Det høgare revisorstudiet* vere det mest nærliggjande.

Fullført studium tifoldstillar, gjeve at visse forutsetningar er oppfylde, saman med godkjend praksis, kravet for å kunne få autorisasjon som registrert revisor.

7. Informasjonskompetanse

Informasjonskompetanse inneber at studentane skal tileigne seg kunnskap for når det er behov for informasjon, og å kunne lokalisere, evaluere og effektivt nyttiggjere seg informasjon i eigen læring og forskning. Det vert halde kurs i Kilder og kildebruk ved studiestart. Studentane vert anbefalte å nytta det sjølvinstruerande informasjonskompetansekurset, VIKO, til Noregs teknisknaturvitenskapelege universitet, som ligg tilgjengeleg for fri bruk på <http://www.ub.ntnu.no/viko/start.php>.

I emnet *datahandtering med samfunnsvitenskapelege metodar* får studentane innføring i informasjonssøk og vurdering av kilder.

8. Innhald, oppbyggnad og organisering av studiet.

Studiet bestend av følgjande emner fordelte på 6 semestre:

1.studieår		2.studieår		3.studieår	
Grl bedriftsøkonomisk analyse 3ØB116 7,5 sp	Grunnleggande matematikk 3MA120 5 sp	Grunnleggande statistikk 3MA525 5 sp	Skatterett til revisoreksamen 3ØJ552 20 sp		
Datahandtering m/samf. metode 3ØD115 10 sp	Mikroøkonomi 1 3ØB645 7,5 sp	Invest/finans 3ØB420 5 sp	Foretaksstrategi 3ØR355 10	Årsoppgjør m/ god regnskapsskikk 3ØR485 15 sp	
	Finans re. m/analy. 3ØR150 5 sp	Regn og bud off. sektor 3ØK202 5 sp			
Grl. org.fag 3SA122 5 sp	Markedsføring 3ØM100 5 sp	Rettslære til revisoreksamen 3ØJ212 15 sp		Revisjon 3ØR655 20 sp	
Grunnleggande regnskap 3ØR136 7,5 sp	Driftsregnskap budsjettering 3ØB250 5 sp	Makroøkonomi 3ØB625 7,5	Finansregnskap m/årsoppgjør 3ØR452 5 sp		
			Regnskapsorg. 3ØR302 5 sp		
			Videreg. orgfag 3ØAA200 5 sp		
30	27,5	30	32,5	32,5	27,5

Det nettbaserte studiestøttesystemet *Fronter* vert nytta i undervisningen. Det er viktig at studentane følgjer med på informasjonen og anna som vert lagt ut her.

9. Internasjonalisering

Det vert ikkje lagt opp til at studentane kan integrere eit utenlandsopphald i studiet. Grunnen er at emna i studiet i stor grad er retta mot norske forhold.

10. Undervisning og læringsformer

Læringsformene vil skifte mellom forelesingar, praktiske øvingar åleine og i grupper, prosjektarbeid, rettleiing, presentasjonar i plenum og sjølvstudium.

11. Vurderingsformer

Vurderingsformene som vert nytta i studiet er skriftleg individuell eksamen, mappevurdering og prosjektarbeid. Dei ulike vurderingsformene framgjeng av den enkelte omtala av emna. Det vert forutsatt at alle deleksamnar må vere bestått for at emnet skal verte vurdert til bestått. Om ikkje anna er oppgjeve, vert det nytta graderte karakterar, A-F, der E er lavast beståtte karakter.

12. Litteraturliste

Det er forbehold om endringar i pensumlitteraturen.

Grunnleggende bedriftsøkonomisk analyse

Hoff, K. G. (2005). *Grunnleggende bedriftsøkonomisk analyse* (5. utg.). Oslo: Universitetsforl. ISBN 82-15-00777-5, 978-82-15-00777-9

Hoff, K. G. & Hoff, J. E. (2005). *Grunnleggende bedriftsøkonomisk analyse : oppgaver og løsningsforslag* (3.utg.). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN 82-15-00778-3.

Datahåndtering med samfunnsvitenskapelig metode

Frye, C. (2004). *Microsoft Office Excel 2003 : trinn for trinn*. Oslo: IDG Norge Books. ISBN 82-7772-261-3.

Driftsregnskap og budsjettering

Sending, A., Tangenes, T., & Gjønnnes, S. H. (2007). *Driftsregnskap og budsjettering, økonomi- og virksomhetsstyring* (2. utg.). Bergen: Fagbokforl. ISBN 978-82-450-0523-3. (Kap 1-5, 8, 9, 11, 12, 13, 15 og 17)

Anbefalt litteratur:

Sending, A., Tangenes, T., & Gjønnnes, S. H. (2008) *Arbeidshfte til Driftsregnskap og budsjettering, økonomi- og virksomhetsstyring* (5. utg.). Bergen: Fagbokforl. ISBN 978-82-450-0699-5

Finansregnskap med analyse

Fladstad, H. N., & Tofteland, A. (2006). *Finansregnskap : vurdering og analyse* (2. utg. ed.). Bergen: Fagbokforl. ISBN 82-450-0411-1 978-82-450-0411-3

Fladstad, H. N., & Tofteland, A. (2006). *Finansregnskap : vurdering og analyse, Oppgavesamling* (2. utg. ed.). Bergen: Fagbokforl. ISBN 82-450-0413-8

Foretaksstrategi

Løwendahl, B. R., Wenstøp, F., & Fjeldstad, Ø. D. (2003). *Grunnbok i strategi* (2. utg. utg.). [Oslo]: Damm. ISBN 82-04-08603-2, 978-82-04-08603-7.

Grunnleggende matematikk

K. Sydsæter: *Matematisk analyse*, Bind 1, 7. utgave, Gyldendal Akademisk, 2000.

Grunnleggende organisasjonsfag

Jacobsen, D. I., & Thorsvik, J. (2007). *Hvordan organisasjoner fungerer : innføring i organisasjon og ledelse* (3. utg.). Bergen: Fagbokforl. ISBN 978-82-450-0517-2

Grunnleggende regnskap

Sending, A. (2005). *Grunnleggende regnskap* (2. utg.). Bergen: Fagbokforl. ISBN 82-450-0347-6

Grunnleggende statistikk

Jan Ubøe/Kjell Jørgensen: *Statistikk for økonomifag*, Gyldendal, 1. utg. 2004.

Investering og finansiering

Bøhren, Ø., & Gjærum, P. I. (1999). *Prosjektanalyse* (2. utg.). [Oslo] Bergen: Skarvet forl. Distribusjon: Fagbokforl. ISBN 82-992405-6-5. Kap. 4-7, 9-13

Markedsføring

Kotler, P., & Fredriksen, J. I. (2005). *Markedsføringsledelse* (3. utg. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN 82-05-31582-5.

Makroøkonomi

Vale, P. H. (2007). *Makroøkonomi : har vi kontroll med utviklingen?* (2. utg. utg.). Oslo: Abstrakt forl. ISBN 978-82-7935-236-5. Kap. 1-18, 20 og 22.

339.5 Va

Norske finansmarkeder : pengepolitikk og finansiell stabilitet. (2004). Oslo: Norges bank. ISBN 82-05-33771-3. Norges Banks Skriftserie nr. 34. Finnes også på www.norges-bank.no Kap. 2, 3 og 7.

Mikroøkonomi

Pindyck & Rubinfeld. 2008. Seventh edition. Prentice Hall. Kap. 1-4, 6-10, 16 og 18
NOU 1998:16 Nytte-kostnadsanalyse. Finans- og tolldepartementet

Regnskapsorganisasjon

Moen, T.-G., & Havstein, B. (2005). *Regnskapsorganisasjon : bokføring og intern kontroll* (4. utg. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forl. ISBN 82-02-23702-5, 978-82-02-23702-8.

Moen, T.-G., & Havstein, B. (2005). *Oppgavesamling*. Oslo: Cappelen akademisk. ISBN 82-02-23814-5.

Aktuelle lover og forskrifter

Regnskapsteori

Lundesgaard, J. (2008). *Regnskapsteori : informasjonsinnhold, reguleringsbehov og reguleringsregimer ; [foreløpige notater]*. Rena: Høgskolen i Hedmark

Rettslære til revisoreksamen

Gundersen, F. F., Bråthen, T., & Langfeldt, S. F. (2004). *Lov og rett for næringslivet* (11. utg.). Oslo: Universitetsforl. : Focus forl

Revisjon

Gulden, B. P. (2007). *Revisjon teori og metode* (5. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forl. 700 s. ISBN 978-82-02-26312-6

Gulden, B. P. (2006). *Den eksterne revisor* (6. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN 82-05-35292-5, 978-82-05-35292-6.

Gulden, B. P., & Den Norske revisorforening. (2003). *Etikk, moral og revisjon : teori, analyse og handlingsvalg*. Oslo: Den norske revisorforening : DnR forl. ISBN 82-7082-186-

Revisors håndbok. Den norske revisorforening. Oslo, DNRF, 2004. 1628 s
ISBN 82-7082-194-2

Støttelitteratur:

Descartes : revisjonsmetodikk. (2. utg.) Oslo, Den Norske revisorforening, c2000. - 421 s. ISBN 82-7082-107-1

Gulden, Bror Petter

Oppgavesamling i revisjonsfag med løsningsforslag. (5. utg.) Oslo, Cappelen akademisk forl., 2004. 297 s. ISBN 82-02-23415-8

Skatterett til revisoreksamen

Brudvik, A. J., & Vårdal, L. (2007). *Skatterett for næringsdrivende* (30. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forl. ISBN 82-02-26787-0, 978-82-02-26787-2

Videregående organisasjonsfag

Pensum hentes fra Institutt for samfunnsfag (Dette er halve kurset i personalledelse og kompetanseutvikling)

Årsoppgjør med god regnskapsskikk

Fladstad, H. N., Tofteland, A., Kvifte, S. S., & Den Norske revisorforening. (2002). *Årsregnskap og god regnskapsskikk : oppgavesamling med løsninger* (2. utg.). Oslo: Den norske revisorforening. ISBN 82-7082-163-2.

Den norske revisorforening

Revisors håndbok. Oslo, Den norske revisorforening. 2007/2008.

Årsregnskapet i teori og praksis. Oslo, Gyldendal. Skrevet av: Jens Erik Huneide ... [et al.]. 2007.

B. Emne/modulomtalar

13. Emneomtalar

3ØB116 Grunnleggende bedriftsøkonomisk analyse

Studiepoeng: 7,5

Semester: Haust

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg dei første og nødvendige grunnleggende kunnskapar i bedriftsøkonomisk teori og metode og dessutan ein oversikt over funksjonane i føretaket som økonomisk eining.

Innhald: Hovudvekta av emna vert lagt på å øve inn bedriftsøkonomisk tankegang. Emnet skal vere generelt og anvendeleg for alle bransjar Vidare går ein inn på bedrifta og bedrifta si plass i det økonomiske system, økonomifunksjonen si rolle og plass i bedrifta, enkle investeringskalkyler, kostnads- og inntektsteori, tilpassingar under ulike markedsformer, Kalkulasjon og driftsregnskap, Kostnads-, resultat- og volumanalyse, Optimalisering under restriksjonar.

Organisering: Forelesingar og oppgåveløysning.

Krav til forkunnskap: Ingen.

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Ein individuell praktisk regneoppgåve må vere godkjent.

Vurdering: Individuell skriftlig eksamen på fire timar.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3ØD115 Datahandtering med samfunnsvitenskapelege metodar

Studiepoeng: 10

Semester: Haust

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg ein forståing for og praktisk kunnskap i innhenting og bearbeiding av data. Studentane skal klare å bruke datateknologi i dette arbeidet. Studentane skal og ha opparbeida seg kompetanse knytta til å samle inn, handtere, tolke og presentere informasjon, lære å utvikle problemstillingar, formulere seg skriftleg og bygge opp rapportar med ulike formelle krav.

Innhald: Datahandtering: Utvikling av webbaserde spørjeskjema mot databasar. Bygging av modellar i regneark, herunder; modellbegrepet, strukturering av modellar, analyse og datahandtering. Datamodellering, herunder: utforming og bygging av databasar, framhenting av data frå databasar, søking i fritext databasar. Samfunnsvitenskapeleg metode: Kvalitative og til ein viss grad kvantitative metodar vert gjennomgått. Sentrale tema vil vere: problemutforming, rapportdesign, innhenting av kunnskap (informasjonssøk), bearbeiding, analyse, og tolking av data.

Organisering og arbeidsformer: Forelesingar, øvingar, gruppearbeid og sjølvstendig arbeid.

Krav til forkunnskapar: Ingen

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Ingen.

Vurdering: Mappeevaluering med fire innleveringar, to individuelle og to gruppearbeid. Mappa vert vurdert til bestått/ikkje bestått.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3ØB250 Driftsregnskap og budsjettering

Studiepoeng: 5

Semester: Vår

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg kunnskap slik at dei vert i stand til å setje opp budsjetta for et føretak. Vidare skal dei vere i stand til å leggje opp eit system for oppfølging og kontroll med hjelp av driftsregnskapet.

Innhald: Ein er spesielt opptatt av standardkostregnskap, budsjettering og budsjetteringsprosess med ein særlig vekt på likviditetsbudsjettering. I emnet spelar ein rekke stiliserte praksisverkelege "caser" ein sentral rolle. Det vert lagt vekt på praksisorienterte ferdigheiter.

Organisering og arbeidsformer: Undervisning og oppgåveløysning.

Krav til forkunnskapar: Ingen.

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Ingen.

Vurdering: Individuell skriftleg eksamen i fire timar.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3ØR150 Finansregnskap med analyse

Studiepoeng: 5

Semester: Vår

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg ein grunnleggande innsikt i finansregnskapets oppbygging og rammevilkår, ein forståing for og nødvendige kunnskapar i å behandle sentrale regnskapsmessige måleproblem, og utarbeide kontantstrømoppstilling og foreta regnskapsanalyse. Dei skal og ha tileigna seg kunnskap på innføringsnivå om verdivurdering av selskap.

Innhald: Krav til regnskapet, regnskapet som informasjonskilde, oppstillingsplanen for regnskapet, regnskapsprinsipp og god regnskapsskikk, lover og regler knytta til verdsetjing av eigendelar og gjeld, inntekter og kostnader, kontantstrøm- oppstillingen, samanhengen mellom regnskap og skatt, regnskapsanalyse og nøkkeltallsanalyse av lønnsemd, likviditet, finansiering og soliditet, miljøregnskap, internasjonal regnskapsrapportering

Organisering og arbeidsform: Undervisning og oppgåveregning.

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Ingen.

Krav til forkunnskapar: Ingen

Vurdering: Individuell skriftleg eksamen i fire timar.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk

3ØR355 Føretaksstrategi

Studiepoeng: 10

Semester: Vår

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg begrepsapparatet innan føretaksstrategi, opparbeida seg innsikt i den strategiske leiingsprosessen, og dessutan i aktuelle strategiske moglegheiter (generiske strategiar). Dei skal og ha tileigna seg bransjeinnsikt ved gjennomgang/ presentasjon av eksempel frå bransjar/bedrifter.

Innhald: Emnet vil gjennom eksempla verte tilpassa dei enkelte studia si spesialisering. Emnet skal belyse samanhengen i dei andre emna i studiet, altså verke som ein overbygning. Dette vil danne eit grunnlag for generelt å øve opp til strategisk tenking.

Organisering og arbeidsformar: Forelesingar og oppgåveløysingar.

Krav til forkunnskapar: 3ØM100 Marknadsføring og 3SA122 Grunnleggande organisasjonsfag eller tilsvarande.

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Kontrolleksamen som må vere bestått for at prosjektoppgåva skal bli vurdert.

Vurdering: Prosjektarbeid i grupper.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3SA120 Grunnleggande matematikk

Studiepoeng: 5

Semester: Vår

Språk: Norsk

Læringsmål: Studenten skal ha tileigna seg kunnskapar i matematikk som skal kunne verte brukt i problemstillingar innan bedrifts- og samfunnsøkonomi. Studentane si evne til logisk og analytisk tenking skal oppøvast.

Innhald: Elementær algebra, funksjonar i ein variabel, derivasjon og funksjonsanalyse: derivasjonsreglar, kjerneregul, elastisitetsberegningar, bruk av derivasjon: Maksimums- og minimumsproblem, funksjonsdrøfting, eksponential og logaritmefunksjonen: naturleg logaritme, kontinuerleg forrenting, derivasjon og drøfting av eksponential- og logaritmefunksjonar, geometriske rekker, finansmatematikk, funksjonar av fleire variable. Maksimums- og minimums- problem for to variablar, enkel integralregning: Areal under kurver og det bestemte integral som kan verte tilpassa økonomiske problemstillingar

Organisering og arbeidsformer: Forelesingar og oppgåveløysning.

Krav til forkunnskapar: Ingen.

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Ingen.

Vurdering: Individuell skriftleg eksamen i fire timar.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3SA122 Grunnleggande organisasjonsfag

Studiepoeng: 5

Semester: Haust

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg kunnskap på innføringsnivå i korleis organisasjonar fungerer, og korleis menneske påverkar og vert påverka av organisasjonar som dei arbeida og samspekar i. Studentane skal ha tileigna seg grunnleggande teoretisk kunnskap om og overblikk over sentrale organisasjonsteoretiske og organisasjonspsykologiske tema, og dessutan praktisk innsikt i sentrale strukturar og prosessar i og mellom organisasjonar som påverkar og regulerar organisasjonsåferd.

Innhald: Historikk og utviklingstrekk (globalisering, fokusering, e-handel mm), organisasjonsteoretiske perspektiv, organisasjonsstruktur (formell og uformell), organisasjonsformar og -design organisasjonskultur, organisasjonen og omgivnadene til organisasjonen, avhengighet og strategi, interessentar og makt - medverknad, harmoni- og konfliktområde, grunnleggande prosessar som målsettingar, beslutningar, informasjon og kommunikasjon, leiing og leiarskapsteoriar, intellektuell kapital, mellommenneskelege relasjonar - kognitive og sosiale prosessar, motivasjon, læring på individ- og organisasjonsnivå.

Organisering og arbeidsformer: Forelesingar, gruppeseminar, rettleiing.

Krav til forkunnskapar: Ingen.

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Det vil vere obligatoriske arbeidskrav undervegs i emnet – dette vert det opplyst om seinast ved studiestart

Vurdering: Individuell skriftleg eksamen i fire timar.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3ØR136 Grunnleggande rekneskap

Studiepoeng: 7,5

Semester: Haust

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg grunnleggande kunnskapar om finansregnskapet og føringa av dette, forståing av begrepa utgifter, kostnader, utbetalingar, inntekter og innbetalingar og dessutan beholdningar. Dei skal kunne foreta ordinære årsoppgjersposter og disponering av overskudd.

Innhald: Oppbygging av regnskapet, standard kontoramme og -plan, krav til dokumentasjon og oppbevaring, registrering av forretningstransaksjonar, mva., arbeidsgivaravgift, skattetrekk og skattebetaling, transaksjonsprinsippet, sammenstillingsprinsippet og andre grunnleggande regnskapsprinsipp, avskrivningar, andre periodiseringar og avsetningar, generelle verdivurderingsreglar for omløpsmidlar og anleggsmidlar og dessutan presentasjon av resultat og balanse etter regnskapslova. Kurset omfattar og ulike selskapsformer med regnskapsmessige forskjellar og ulike former for beskatning. Regnskapsanalyse og intern kontroll gjeng inn som ein del av stoffet. Lovomgrep innan regnskap og bokføring vert og gjennomgått.

Organisering og arbeidsformar: Førelsesningar, oppgåveløysning og rettleiing.

Krav til forkunnskapar: Ingen.

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Det vil vere obligatoriske arbeidskrav undervegs i emnet – dette vert det opplyst om seinast ved studiestart

Vurdering: Individuell skriftleg eksamen i fire timar.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3MA525 Grunnleggande statistikk

Studiepoeng: 5

Semester: Haust

Språk: Norsk

Læringsmål: Studenten skal ha tileigna seg grunnleggande kunnskapar i sannsynleghetsregning og statistikk, og særleg kunnskap om bruk av statistiske metodar innan emneområdet bedrifts- og samfunnsøkonomi. Studenten skal ved oppgåveregning opparbeide seg innsikt og trening i bruk av viktige statistiske metodar.

Innhald: Beskrivande statistikk, sannsynleghetsbegrepet, sannsynleghetsmodellar, regning med sannsynlegheter, betinga sannsynlegheter, diskre tilfeldige variablar. Berekning av forventning og varians, kontinuerlege tilfeldige variablar: Normalfordeling/-normaltilnærming, t-fordeling, m.m., fleire tilfeldige variablar. Simultan sannsynleghetsfordeling: Berekning av forventning, varians og kovarians, estimering: Punktestimering og intervallestimering, hypotesetesting: Hypotesar, signifikansnivå, testmetode, hypotesetest i målemodell og binomisk modell, bestemme nødvendig antal observasjonar i binomisk modell, enkel korrelasjons- og regresjonsanalyse:

Organisering og arbeidsformar: Forelesingar, oppgåveløysning og rettleiing.

Krav til forkunnskapar: Ingen.

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Ingen.

Vurdering: Individuell skriftleg eksamen i fire timar.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3ØB640 Investering og finansiering

Studiepoeng: 5

Semester: Haust

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg en grunnleggande forståing for både kvalitative og kvantitative problem innan investerings- og finansieringsbesluttnadar til føretaket. Dei skal ha tileigna seg ei forståing for faget sine grunnleggande føresetnadar og skal kunne angi eit riktig fundament for metodar og vurderingar i faget.

Innhald: Føresetnadar og fundament innan investering og finansiering, berekning av beslutnadsrelevant kontantstrøm inkl. arbeidskapitaleffekt, korrekte verdivurderingsmetodar, renteregning/finansmatematikk, investeringsanalysar, økonomisk levetid og utskiftningsanalysar, skattens og prisstigninga si innverknad på kontantstrømmar, risikovurdering, porteføljeteori og kapitalverdimodellen, finansieringskilder.

Organisering og arbeidsformar: Forelesingar, oppgåveløysning og rettleiing.

Krav til forkunnskapar: Ingen.

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Det vil vere obligatoriske arbeidskrav undervegs i emnet – dette vert det opplyst om seinast ved studiestart.

Vurdering: Individuell skriftleg eksamen i fire timar.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3ØB625 Makroøkonomi

Studiepoeng: 7,5

Semester: Haust

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg innsikt i korleis ein vurderar eit land sin økonomiske tilstand og utviklingstendensar, og dessutan årsaka til og verknadene av konjunktursvingingar på kort sikt. Studentane skal og ha tileigna seg kunnskap om verknaden av penge- og finanspolitikk. Studentane skal ha opparbeida seg kunnskap om grunnleggande makroøkonomisk teori slik at dei skal kunne følgje med i den offentlige debatten på området, og dessutan vurdere betydinga av makroøkonomiske forhold sett frå ein bedrift sitt perspektiv.

Innhald: Nasjonalregnskap, strukturell arbeidsløyse, inflasjon, renter, valuta, konjunkturmodellar og verknaden av finans- og pengepolitikk (enkel multiplikatormodell for både lukka og open økonomi, IS-LM, Mundell-Fleming, samt AS-AD eller modell for optimal pengepolitikk med inflasjonsmål), finansiell stabilitet og økonomisk vekst.

Organisering og arbeidsformar: Forelesing og oppgaveseminar.

Krav til forkunnskapar: Ingen

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Det vil vere ein skriftleg obligatorisk oppgåve undervegs i emnet. Oppgåva skal løysast i grupper. Studentane er sjølv ansvarlege for å danne grupper.

Vurderingsordning: Individuell skriftleg eksamen i fire timar.

Tillate hjelpemiddel til eksamen: kalkulator

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3ØM100 Marknadsføring

Studiepoeng: 5

Semester: Vår

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg sentrale problemstillingar og metodar i marknadsføringa. Studentane skal ha tileigna seg noko bransjeinnsikt ved gjennomgang/ presentasjon av eksemplar frå bransjar og bedrifter, herunder ein grunnleggande forståing for virkeområda til marknadsføringa, slik at studentane kan delta i løysning av enkle marknadsføringsproblem i praksis.

Innhald: Det sentrale temaet til emnet er marknadsføringa sine oppgaver og marknadsføringsleiing. Etter ein introduksjon om den grunnleggande historiske utvikling av marknadsføringa og definisjonar og begrep vil ein behandle emner som marknadsføringa si strategiske forankring, kjøpsatferd i forbruker- og bedriftsvaremarknader (behov, ønskjer, krav og etterspørsel), segmentering, marknadsanalysar og prognosar, relasjons- og dialogmarknadsføring, tjenestemarknadsføring og servicekvalitet, etikk, miljø og samfunnsansvar.

Organisering og arbeidsformer: Forelesingar og oppgåveløysning.

Krav til forkunnskapar: Ingen.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen: Ingen.

Vurdering: Individuell skriftleg eksamen i fire timar.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3ØB645 Mikroøkonomi 1

Studiepoeng: 7,5

Semester: Vår

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg kunnskap om grunnleggande mikro- og marknadsteori, innsikt i korleis ein kan beskrive og analysere enkeltaktørar sin økonomiske tilpassing og samspillet mellom desse under ulike marknadsformar. Dei skal ha opparbeida seg ein forståing for føresetnadane for at frie marknad skal gi eit samfunnsøkonomisk effektivt resultat, kvifor marknaden kan svikte og grunngevingar for og verknader av offentleg inngrep i økonomien. Dei skal og ha opparbeida seg innsikt i kvifor og korleis ein gjennomfører samfunnsøkonomiske analysar i samband med offentlege reformer og prosjekt. Studentane skal kunne beherske både grafisk og matematisk analyseapparat og kunne bruke analyseapparatet til å drøfte brukte problemstillingar.

Innhald: Produksjonsteori, konsumentteori, fullkommen konkurranse, generell likevekt, monopol, monopsoni, verknader av skatt/subsidier, verknaden av minstepris og kvoter, kollektive godar, eksterne verknader og nytte-kostnadsanalyse.

Organisering og arbeidsformer: Førelsesning, oppgaveseminar og sjølvstudium.

Krav til forkunnskap: Ingen.

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Det vil vere ein skriftleg obligatorisk oppgåve undervegs i emnet. Oppgåva skal løysast i grupper. Studentane er sjølv ansvarlege for å danne grupper.

Vurderingsordning: Individuell skriftleg eksamen i fire timar.

Tillate hjelpemiddel til eksamen: kalkulator

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk

3ØA200 Vidaregåande organisasjonsfag

Studiepoeng: 5

Semester: Vår

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg grunnleggande teoridanning, prinsipp og arbeidsformar innan personal- og kompetanseleiing. Vidare innsikt i korleis emnar i personal- og kompetanse kan verte organisert til å verte ein strategisk ressurs i bedrifter, forvaltning og tenesteytande verksemdar.

Innhald: Verksemdsidé, strategi og personalpolitikk. Sentrale leiingsoppgåver innan strategisk personaleiing. Strategisk kompetansestyring som prosess. Kompetanseutvikling og læring. Kompetanseplanlegging og kompetansetiltak (rekruttering, kompetanseutvikling og mobilisering)

Organisering og arbeidsform: Førelsesningar og rettleiing.

Krav til forkunnskapar: Ingen

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Det vil vere obligatoriske oppgåver i løpet av emnet.

Vurdering: Individuell skriftleg eksamen i fire timar.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3ØJ212 Rettslære til revisoreksamen

Studiepoeng: 15

Semester: Haust og vår

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg juridisk metode og generelle privatrettslege og utvalde offentlegrettslege emnar og problemstillingar på innføringsnivå. Studentane skal ha tileigna seg innsikt i dei alminnelege rettslege rammer for utøving av privat og offentleg verksemd. Studentane skal ytterligare ha tileigna seg gode kunnskapar om dei rettsreglar som er av særleg betydning for utøving av privat næringsverksemd. Dette gjeld reglar som har betydning for den interne organiseringa av verksemda og reglar for verksemda sitt forhold til kundar, andre kreditorar og offentlege myndighetar.

Innhald: Rettskilder og juridisk metode. Kontraktsrett derav avtalerett og kjøpsrett. Økonomiske forhold mellom ektemaken/sambuerar med hovudvekt på reglane som har betydning for ektemakane/sambuerane sine kreditorar. Offentleg rett med hovudvekt på organiseringa av forvaltninga, forvaltningsloven og offentlegheitsloven. Pengekravsrett. Panterrett og rettsvernreglar. Selskapsrett med hovudvekt på aksjelova og selskapslova og fellesreglar om selskap. Insolvensjuss med hovudvekt på enkeltforfølging med inkasso og tvangsfullbyrding. Det vert og lagt vekt på fellesforfølging med hovudvekt på gjeldsforhandling og konkurs. Økonomisk kriminalitet

Organisering og arbeidsformer: Førelsingar og gruppearbeid. Det vert venta at studentane dannar grupper for fagleg aktivitet.

Forkunnskapar: Ingen.

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: 2 obligatoriske oppgåver som må vere godkjente for å få gå opp til eksamen og 1 frivillig oppgåve kvart semester.

Vurdering: Nasjonal eksamen i Rettslære til revisoreksamen. Individuell skriftleg eksamen i 6 timar. Karakterkrav for bevilling som registrert revisor vert fastsett av Kredittilsynet. Studentar som tidlegare har tatt eksamen i Rettslære 1 får annullert eksamensresultatet i dette emnet.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3ØJ552 Skatterett til revisoreksamen

Studiepoeng: 20

Semester: Vår, haust og vår

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg ein god forståing av reglane om formues- og inntektsbeskatninga, og skal kunne praktisere reglane både i og utanfor næringsforhold, inklusive utfylling av likningspapir. Dei skal ha opparbeida seg kompetanse på innføringsnivå i grunnprisnipa i skatteretten, herunder lovforståing, bruk av lova og bruk av rettskilda, likningsforvaltningsrett, skattebetaling og skatteinnfordring og avgiftsretten.

Innhald: Innføring i næringsbeskatning, med særleg vekt på forskjellar frå personbeskatning. Alminneleg inntekt i næringsverksemd, tidsfesting av inntekter og kostnader, herunder forskjellar til regnskapsloven sine reglar. Særreglar i tilknytning til aksjeselskap og aksjonærar, og deltakerliknande selskap. Personinntekt i næring, herunder føretaksmodellen. Omstrukturering, overdraging av verksemdar og generasjonsskifte, herunder skattefrie ordningar og samanlikning av forskjellige selskapsformar og alternativ gjennomføringsform, skattlegging av selskap og selskapsdeltaker. Meirverdiavgiftssystemet herunder avgiftsplikta sitt omfang, (avgiftsområdet) og moglegheita for frivillig avgiftsregistrering, avgiftsgrunnlaget og særskilde fritak for utgåande meirverdiavgift og særskilde avgrensingar i frådragsretten for inngåande meirverdiavgift. Arveavgift, herunder avgiftsplikta sitt omfang og arveavgiftsgrunnlaget, med særleg vekt på generasjonsskifte i næring.

Organisering og arbeidsformer: Forelesingar og gruppearbeid. Det vert forutsett at studentane dannar grupper for fagleg aktivitet.

Forkunnskapar: Ingen.

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Ingen.

Vurdering: Nasjonal eksamen i Skatterett til revisoreksamen, 6 timer skriftleg, individuell eksamen. Karakterkrav for bevilling som registrert revisor vert fastsett av Kredittilsynet. Studentar som tidlegare har tatt eksamen i Skatterett 1 får annullert eksamensresultatet i dette emnet.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3ØR252 Regnskapsteori

Studiepoeng: 5

Semester: Haust

Språk: Norsk

Læringsmål: Studenten skal ha tileigna seg ein forståing for det teoretiske fundamentet for kva det i vidaste forstand inneberer å avlegge eit rekneskap. Studenten skal ha tileigna seg kunnskapar på fordjupingsnivå i dei teoriar som ligg bak rettstilstanden på området.

Innhald: Stoffet er delt i to avskilte delar: 1.Gjennomgang av dei grunnleggjande forhold som kjenneteiknar eit rekneskap som system. 2.grunngevingar og strukturer i arbeidet med å etablere ein rettstilstand på rekneskapsområdet.

Organisering og arbeidsformer: Forelesingar og ulike studentaktivitetar. Det vert venta at studentane dannar grupper for fagleg aktivitet.

Forkunnskapar: Ingen.

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Ingen.

Vurdering: Individuell skriftleg eksamen i fire timar.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3ØR302 Regnskapsorganisasjon

Studiepoeng: 5

Semester: Vår

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg ein oversikt over rekneskapet sin plass i planleggings- og styringssystem til verksemda og dessutan norske lover og regler for formelle krav til rekneskapsføring. Studentane skal i tillegg ha opparbeida seg forståing for viktigheita av gode kontrollrutinar og effektivitet i alle ledd i ei verksemd.

Innhald: Det vert lagt vekt på formelle krav til rekneskapsorganisering, praktisk rekneskapsarbeid, oppbygging av IT-basera rekneskapssystem, rekneskapets kvalitetskrav, risikovurdering og intern kontroll knytta til rekneskapssystem.

Organisering og arbeidsformer: Forelesingar og oppgåveløysning

Forkunnskapar: 3ØR136 Grunnleggande rekneskap eller tilsvarande.

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Ingen.

Vurdering: Fire timers skriftlig, individuell eksamen

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk

3ØR452 Finansregnskap med årsoppgjør

Studiepoeng: 5

Semester: Vår

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg ein grunnleggande innsikt i finansregnskapet si oppbygning og rammevilkår, og forståing for og nødvendige kunnskapar i å behandle sentrale rekneskapsmessige måleproblem, utarbeide kontantstrømoppstilling og foreta regnskapsanalyse. De skal og få ei innføring i verdivurdering av selskap.

Innhald: Det vert lagt vekt på forståing og evne til sjølvstendig vurdering av rekneskapsinformasjon, og dessutan avslutning av årsrekneskapen. I tillegg vil foretaksintegrasjon verte vektlagt. Faglege element som vert dekkja: Krav til rekneskapet, rekneskapet som informasjonskilde, oppstillingsplanen for rekneskapet, rekneskapsprinsipp og god rekneskapskikk, lovar og reglar knytta til verdsetjing av eigendelar og gjeld, inntekter og kostnader, kontantstrømoppstillinga, samanhengen mellom rekneskap og skatt, rekneskapsanalyse og nøkkeltallsanalyse av lønsemd, likviditet, finansiering og soliditet, miljøregnskap, internasjonal rekneskapsrapportering.

Organisering og arbeidsformer: Forelesingar og gruppearbeid.

Forkunnskapar: 3ØR136 Grunnleggande rekneskap eller tilsvarande.

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Ingen.

Vurdering: Individuell skriftleg eksamen i fire timar.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3ØK202 Regnskap og budsjettering i offentlig sektor

Studiepoeng: 5

Semester: Haust

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg kunnskap på innføringsnivå i kommunal og statleg rekneskapsføring, økonomistyring og rapportering. Studenten skal kunne diskutere og løyse ulike problemstillingar innanfor kommunale og statlege rekneskap med utgangspunkt i gjeldande lov- og forskriftsverk, rettleiingar og rekneskapsstandardar.

Innhald: Fylkeskommunal og kommunal rekneskapsføring og rapportering

- Kort innføring i kommunale institusjonar

- Rekneskapsreglar og prinsipp
 - Grunnleggande føringar og spesielle transaksjonar
 - Årsavslutning og regnskapsrapportering med fokus på:
 - Kommunelova sine økonomibestemmelsar
 - Økonomiplan og årsbudsjett
 - Rekneskaps- og budsjettførskriftar
 - Kommunale rekneskapsstandardar
- Statleg rekneskapsføring og rapportering:
- Kort innføring i statlege institusjonar
 - Hovudtrekka i statens budsjett- og rekneskapssystem
 - Hovudprinsipp for statleg budsjett- og rekneskapsføring
 - Gjennomgang av Stortinget sitt bevilgningsreglement og staten sitt økonomireglement
 - Gjennomgang av Stortingsmelding nr 3 og Stortingsproposisjon nr 1
 - Økonomistyring og rekneskapsføring på institusjonsnivå
 - Kort om rekneskapsorganisering i statsforvaltninga, konsernkontoordningar
- Organisering og arbeidsformer: Forelesingar og gruppearbeid.
- Forkunnskapar: 3ØR136 Grunnleggande regnskap eller tilsvarande.
- Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Ingen.
- Vurdering: Skriftleg, individuell eksamen, 4 timar.
- Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3ØR485 Årsoppgjør/god regnskapsskikk

Studiepoeng: 15

Semester: Haust og vår i samanheng

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha opparbeida seg kunnskap på vidaregåande nivå i årsrekneskap og god rekneskapsskikk for privat sektor. Studentane skal kunne diskutere og løyse ulike problemstillingar innan årsrekneskapen med utgangspunkt i gjeldande lovverk og rekneskapsstandardar.

Innhald:

- Generelle krav til årsrekneskapen
- Behandling av alle hovudpostane i balansen og resultatregnskapet
- Noter til rekneskapet
- Årsberetning
- Konsernrekneskap
- Skatt i konsern
- Eigenkapitalmetoden/kostmetoden
- Fusjon / fisjon

Organisering og arbeidsformer: Forelesingar og gruppearbeid.

Forkunnskapar: 3ØR136 Grunnleggande rekneskap, 3ØR452 Finansrekneskap med årsoppgjer og 3ØR252 Rekneskapsteori eller tilsvarande.

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Ingen.

Vurdering: Individuell skriftleg eksamen i 6 timar.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.

3ØR655 Revisjon

Studiepoeng: 20

Semester: Haust og vår i samanheng.

Språk: Norsk

Læringsmål: Studentane skal ha tileigna seg kunnskap om gjeldande rammevilkår for revisjon i privat sektor og dessutan generelt om revisjonsteori- og metode og etiske refleksjonar på innføringsnivå. Vidare skal studentane ha opparbeida seg ein oversikt over revisjon i privat og offentleg sektor og om revisjon generelt.

Innhald: Rammevilkår for revisjon derunder: rammevilkår for revisjon i privat sektor og rammevilkår for revisjon i offentleg sektor. Kurset tek for seg revisoren si rolle i samfunnet, behov for revisjon og

revisjonsplikt, godkjenning av revisorar, objektivitet og uavhengigheit, revisor sine oppgåver, taushets- og opplysningsplikt, nye oppdrag og fråtrede, erstatningsansvar, sanksjonar mot revisor, kvalitetskontroll. Revisjon og etikk: Etske problem innan revisjon, generell etisk teori. Revisjonsteori og -metode: Revisjonsteori, planlegging, god revisjonsskikk, forvaltningsrevisjon, forretningsforståing, kunnskap om revisjonsklienten si verksemd og vurdering av intern kontroll inklusive revisjon i IT miljø, vurdering av risiko og vesentlegheit, val av revisjonshandlingar, revisjonsbevis og testmetodar, vurdering av fortsatt drift og hendingar etter balansedagen, mislighetsoppdaging, vurdering av revisjonsbevis og dokumentasjon, revisor si rapportering (brev, revisjonsberetning, likningsmyndighetar o.a.), revisor sine spesialområde og beslektede tenester, assurance-tenestar.

Organisering og arbeidsformer: Forelesingar og gruppearbeid

Forkunnskapar: 3ØR302 Rekneskapsorganisasjon, 3ØR136 Grunnleggande rekneskap og 3ØR485 Årsoppgjer/god rekneskapsskikk eller tilsvarande.

Obligatoriske krav som må vere godkjent før ein kan avlegge eksamen: Ein obligatorisk oppgåve som må vere godkjent for å få gå opp til eksamen.

Vurdering: Individuell skriftleg eksamen i 6 timar. Karakterkrav for bevilling som registrert revisor vert fastsett av Kredittilsynet.

Fagleg ansvar: Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk.